

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas II. De Subiecto, Causativitate, & effectu formali substituentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

forma per illa directè significata; ergò, si persona directè significat totalitatem, & totalitas illa, re & ratione est ipsa prima substantia tota, ad huc, ut nomen Personæ multiplicetur in Divinis, necesse erit in Deo plures esse substantias totas & primas. Et cum nomine substantiæ intelligatur ipsa essentia; necesse erit esse in Deo tres essentias.

RESPONDETUR. Imprimis retorquendo argumentum & inquirendo cur multiplicatis relationibus Paternitatis, quæ sunt ipsamet entitas v. g. Petri, non multiplicetur entitas Petri. Quod si hic recurras ad connotata, idem & nos faciemus. Deinde Persona directè significat totalitatem, h. e. rationem totius, & quia hæc in tribus multiplicatur, omnes enim tres pro sua parte habent rationem totius, fit ut sint tres Personæ, sed Persona non significat totalitatem simpliciter. Nego ulterius, quod ratio totius, secundum connotata spectata, sit ipsa prima substantia tota, ut explicatum supra reperies, consequenter nec erit necesse multiplicari istam totam essentiam Divinam, sed solum multiplicabuntur rationes habendi se per modum totius, & perfecti.

OBJICITUR VI. In hac sententia, explicari non potest, quomodo faciunt unum per se, natura Divina & humana, magis quam duo liquores permixti, & quomodo possint natura Divina & humana prædicari de se invicem in concreto substantivo, imò quod Persona Divina retineat suam totalitatem, impedit potius, ne prædicari possit de natura humana in concreto substantivo, cum totum de parte prædicari nequeat.

RESPONDETUR. Unum per se tripliciter contingit, primum cum unum se habet per modum materiæ, & aliud per modum formæ substantialis; item cum duo sunt ejusdem rationis, continuanturque inter se quod contingit in homogeneis. Denique cum unum se habet per modum terminabilis substantialiter, & aliud per modum terminantis, quo tertio modo, facit unum per se, natura humana & Persona Verbi; nec se habent sicut duo liquores diversæ rationis, quia inter illos non fit unio per se, quia nec continuatio, sed sola permixtio, imò nec se habent sicut duo liquores ejusdem rationis, quia non habet ordinem perfectivi & perfectibilis. Prædicatio ad invicem fundatur in communicatione idiomatum, quæ etiam in præsentia materia tota subsistit; & licet physicum totum, de parte physica prædicari nequeat, secus totum Metaphysicum, vel habens rationem totius substantialis. Addo, quando de concreto Naturæ humanæ, quod est Homo, prædicatur Deus, Ly Homo non supponit pro Natura humana, utcumque, sed pro terminata. Cum autem persona terminans, & Deus, habeant identitatem, ideo dici poterit, Homo est Deus.

OBJICITUR VII. Ex vi nostrorum principiorum sequitur, non implicare, ut naturæ Divinæ immediatè uniatur natura humana, & non alicui personalitati. Sequel. videtur inconveniens.

RESPONDETUR. Si res sit de unione per quam non constituatur unum per se, vera est sequela. Si autem res sit de unione per quam constituatur unum per se, falsa est propter hanc rationem, quia & constitueretur tunc unum per se ut supponitur, & non constitueretur, quia unum per se, ad hæc tria revocatur, ad unum per se compositi physici ex actu substantiali & materia, talique perfectione unitum illud non gauderet, nam nec natura humana, est materia, nec forma, Deitas. Aliud est unum per se continuabile, quæ unitas stat in hoc, ut extrema duorum sint idem. Natura autem Divina non habet extrema, & si haberet, non essent idem cum creatura. Tertium est unum per se terminabile & terminativum, suppositibile & suppositum, quia ergò natura Divina seclusis personalitatibus, non habet rationem suppositi, nec uniri per se potest. Fundatur hoc ulterius in hoc principio, quia sine incompletionem substantiali, non potest salvari unitas per se substantialis, quia ergò natura humana, & natura divina in ratione naturæ sunt completæ, fit ut ex illis non possit resultare unum per se.

DIFFICULTAS II.

*De Subiecto, Causarivitate, & Effectu
formali Subsistentiæ.*

QUÆRES I. Quid sit sentiendum de Subiecto Subsistentiæ?

ASSER. O I. Non dari partiales Subsistentias. De hoc latè Lugo de Incarn. Disp. 12. S. 4. Arriag. hic Disp. 4. S. 9. Ovied. Cont. 8. p. 4. Ratio. Tum quia S. Thom. in 3. Dist. 5. q. 34. ad 3. & alibi dicit, rationem partis contrariari Personæ, idemque clarè docet in prima parte loco citato. Tum quia cum parti quæ tali, non competat habere rationem totius, hoc ipso quæ tali non competet esse Personam. Tum quia præter has partiales subsistentias, esset necesse comminisci aliquam tertiam totalem, per modum unius se habentem, quod est multiplicare entia sine necessitate.

DIC. E. I. Verbum unitum fuit animæ in statu separationis, itemque corpori, nam quod semel verbum assumpsit, nunquam dimisit, ergò apparet utrumque separatum, esse capax subsistentiæ: nam ei tantum uniri potuit Verbum, quod erat capax subsistentiæ propriæ.

RESPONDETUR. Certum esse in omni sententia, Verbum unitum corpori non tribuisse illi rationem Personæ; quia ex communi phrasi, ratio personæ, non nisi substantiæ rationali con-

venit,

venit, hoc tamen non impedit quominus Verbum fuerit unum corpori post separationem. Unde etiam Amic. Disp. 2. de Incarn. Sect. 3. n. 33. quamvis teneat partiales subsistentias, negat sanguinem dici potuisse DEUM in triduo mortis nec animam rationalem. Hoc posito in variis sententiis solvitur hoc argumentum, Admisso enim quod detur forma cadaverea, aut formæ partiales substantiales, quæ tunc habeant rationem totalium, poterit tunc habere corpus rationem totius, adeoque rationem subsistentis. De anima etiam rationali dici possit, quod in statu separationis, sicut acquirit novum statum, novum operandi modum, ita etiam acquirat, quod ita sit totum quoddam hic & nunc capax subsistentiæ. Casu autem quo materia omni forma careret, adhuc in illo statu depurationis, posset habere subsistentiam, quia adhuc tunc acquireret novum modum essendi, adeoque rationem integri. Eset & alius modus occurrendi huic difficultati, disting. Consequens. Ergo apparet utrumque separatum esse capax subsistentiæ, hoc est, unionis ad subsistentiam. Conced. capax denominationis subsistentiæ, & extractionis ab esse incompleti. Nego. Quod ut intelligatur, dico aliud esse formam uniri, & aliud formam, extrahere id, cui unitur, ad suum modum essendi; sic v. g. uniri potest divinitus albedo, vel anima sensitiva Angelo, non potest tamen extrahere Angelum ad rationem sensitivi, eodemque planè modo, partes illæ separatae, sunt capaces supernaturaliter unionis ad subsistentiam, non sunt tamen capaces, ut per Personam Divinam, stante separatione extrahantur ad esse completi, stantis per se & c. cum essentialiter dicant rationem incompleti substantialiter, ordinati ad illud, tanquam partem, potentisque stare in alio h. e. in composito. Quod si per unionem illam cum persona, non potest v. g. anima extrahi ad rationem, completi, totius, integri, nec poterit dici esse Persona, eo quod hæc denominatio fundetur supra esse totale & non supra partem, hinc parti, unitur quidem Persona Divina, sed non tribuit rationem totius; & licet uniatur Persona & subsistentia Divina ad supplendum specialem & propriam subsistentiam creatam, non est tamen necesse, ut substituatur speciali subsistentiæ, pro semper habendæ, sed sufficit ut substituatur subsistentiæ, tunc cum ens est substantialiter completum in ratione substantiæ, præcipue cum in ipso statu separationis animæ Petri, nulla sit, in sententia probabili S. Thomæ supra citati, subsistentia partialis naturalis.

INSTABIS. Saltem erunt partes separatae capaces subsistentiæ, quæ illis non tribuat rationem totius & completi.

RESPONDETUR. Attendendo ad secundam responsionem, partes separatae, non erunt na-

turaliter capaces partialium subsistentiarum, quia earum naturaliter ens capax est formarum, quæ subiectum cui uniuntur, extrahere possunt ad modum suum essendi, & sicut naturaliter Angelus, non est capax albedinis, quia non extrahitur ad esse Albi, ita & præsentis, quia partes etiam separatae, non possunt extrahi ad rationem totius, nec erunt capaces naturaliter subsistentiæ. Quod si hæc illis capacitas tribuatur, erit capacitas non ad denominare, sed ad uniri.

DICES 2. Partes creantur, quæ creantur subsistunt. Ergo.

RESPONDETUR. Hoc argumentum in omni sententia solvendum esse, si enim subsistentia sit modalitas, vel realitas distincta, potest aliquid DEUS creare, quin subsistat, si autem subsistentia sit indistincta entitativè, secunda propositio hunc non nisi sensum faciet, quod quæ creantur subsistunt, latius loquendo, h. e. ponantur pro statu existendi.

DICES 3. Materia & forma etiam in statu separationis sunt substantiæ, ergo per se stantes.

RESPONDETUR. Sunt per se stantes per se stantiæ exclusivè inhærentiæ, sed non perfectè stantes perfectè stantiæ ultimi complementi, quod accipit cum limitatione supra allata.

ASSERO 2. Non esse possibilem substantiam completam, non tamen subsistentem.

RATIO. Quia & subsisteret & non subsisteret, non subsisteret quidem ut supponitur, subsisteret autem, quia non haberet rationem partis, utpote completa, ergo haberet rationem totius, adeoque subsistentis.

ASSERO 3. Accidens non potest esse subiectum subsistentiæ.

RATIO. Quia per nos subsistentia est in re, ipsa met natura substantialis, accidens autem non est natura substantialis, cumque per locum intrinsecum, substantia sit complementum substantiale, adeoque substantiæ, quomodo competet accidenti. Potest nihilominus hic esse quæstio de voce, si comminiscaris aliquam subsistentiam accidentalem.

DICES. Potest compleri natura creata per subsistentiam increatam, ergo compleri potest & accidens, quia magis distat natura creata à Persona increata, quàm accidens à subsistentia.

RESPONDETUR. Majorem hanc distantiam esse in ratione entis, non in ratione terminabilis. Quando autem dicuntur accidentia in Eucharistia per se existere, Ly per se, significat, quod dicant rationem non subsistentis in subiecto, quod ad subsistentiam impertinens est, nam materialis forma existit in subiecto, nihilominus subsistit subsistentia totius, sed non existunt per se, quia non existunt tanquam quid completum substantialiter, hoc enim ex dictis repugnat accidenti.

QUÆRES 2. *Quid sentiendum de Causa operativa Subsistentia?*

ASSERO 1. *Non esse principium effectivum operationum, Subsistentiam.* Ita recentior Suar. Lugo & alii.

RATIO. Tum quia ex probabili præacta responsione, anima separata, non habet propriam substantiam, & tamen non operativa. Tum quia in Verbo incarnato, natura humana est operativa, & tamen non habet propriam substantiam, nec debet dici, quod substantia creatæ in ordine ad agendum, suppleat vices substantia in creatæ, quia operationes ad extra sunt communes toti Trinitati, non ergo hoc suppleret sola ut supponitur substantia Verbi, quando autem infinitus valor tribuitur operibus Christi, non inde hoc sequitur, quasi suppleat Verbum, concursus effectivum substantia creatæ, sed inde quia proficiscebantur à natura, quæ terminabatur Persona Divina. Tum quia si substantia sit distincta, spoliaturque natura omni substantia, numquid hoc ipso deberet cogitari, v. g. Angelus nihil operans, nihil intelligens, nihilque volens, adeoque mortuus quodammodo spiritualiter, quia sine ullo motu existens. Quando autem dixi, actiones ad extra, esse communes toti Trinitati, non est ita supponendum, quod ab ipsis formaliter Personis egrediantur, egrediuntur enim formaliter ab Omnipotentia communi, sed hoc, eo sensu dicitur, quia nulla est actio, quæ sit ad extra, quæ tribuatur alteri. De actionibus Divinis ad intra, posset esse aliqua difficultas, quia cum detur in Divinis ratio producentis & producti, adeoque distinctio realis, quæ in Divinis est ratione Personarum, etiam Personis ratio producentis & producti tribui debet, quæ ratio non urget pro naturis creatis, quæ in se ipsis produci possunt & producere. Quamquam reflectendo ad ea quæ dicuntur in Materia de Trinitate, ubi docetur, Personas non relationibus sed originibus constitui, originibus etiam tribui poterit ratio producentis & producti ab intra. Personis autem tribuetur productio in sensu non nisi reali & identico tanquam non distinctis à Virtualitate originis activæ.

Restat discutiendum, an substantia requiratur ad operandum saltem per modum conditionis? Porro conditiones ad operandum requisitæ, aliæ sunt per se, ut approximatio ad utendum, aliæ per accidens, quæ scilicet quamvis non essent, adhuc agens operaretur. Subsistentiam esse conditionem per se requisitam, tenet Suar. & Lugo. Esse verò requisitam non nisi per accidens, tenet Vasq. & rec. Suar. Hoc ut expectatur.

ASSERO 2. *Respectu principii operativi, tanquam conditionem per se, requiri substantiam.*

RATIO, quia prius est esse in se completum, quam agere, cum ergo substantia compleat

principium, sit ut ex parte principii, per se requiratur. Ex quo ulterius colligendum est, quis sit sensus illius axiomatis; Actiones sunt suppositorum. Si enim faciat hunc non nisi sensum, actiones sunt naturarum singularium, quomodo in actiones Christi, derivabitur infinitudo à Persona Verbi? si autem faciat hunc sensum, actiones denominant suppositum, restat querere, quod sit fundamentum huius denominationis, quod sit tractivum, in operationes ejus dignitatis, quam dignitatem dicit ipsum suppositum, ita ut illa dignitas, non sit mera imputatio. Est ergo tertius sensus isque legitimus, Actiones sunt suppositorum, quia substantia adherunt naturis complementum substantiale, quo non nisi posito, procedatur ad agendum, ita ut illa substantia, requiratur tanquam substantiale complementum, complens principium activum in ordine ad se, ut postea exire possit, ad operandum.

ASSERO 3. *Respectu ipsius operationis præcisè non esse conditionem per se requisitam, substantiam.*

RATIO. Quia entia sicut non sunt multiplicanda sine necessitate, ita nec conditiones per se requisitæ. Erit autem substantia ad operationem conditio per accidens requisita, quia requirit principium prius perfici in se, quam agere.

QUÆRES 3. *Quis sit effectus formalis substantia?*

ASSERO 1. *Effectus formalis primarius substantia, est reddere naturam stantem per modum totius.*

RATIO. Quia effectus formalis primarius, est ipsa forma sive Metaphysica sive Physica. unio ejusdem, subjectum capax. Cum ergo ipsa forma metaphysica, quæ est substantia, sit forma, quæ est perfectissima per modum totius, sit ut effectus illius formalis primarius, sit reddere per se stans, per modum totius. Sed quis effectus formalis secundarius substantia. Sunt proponendæ aliorum explicationes.

EXPLICATI. Suar. Disp. 34. Metaph. T. 5. n. 40. quod effectus secundarius substantia ut sic, sit naturam reddere independentem ab alio sustentante, seu constituere ipsam in ea incommunicabilitate, quæ opponitur inhaerentiæ. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia independentem ab omni substantia, substantia est substantia, neque enim esse accipit à substantia, ergo independentem à substantia, non est substantia accidens, adeoque opponitur inhaerentiæ, quæ propria est accidentis. Tum quia ut bene advertit Oviedo, Materia & ipsa est subjectum primum, adeoque independentem ab alio subjecto sustentante, Anima item rationalis, eò ipso quia creatur, independentem est à subjecto sustentante. Idem

Idem dic de Angelo. Ergo apparet exclusi-
nem inhaerentiae, non haberi à substantia, &
sicut praedicta non negativè, sed positivè sunt
substantia, ita positivè excludunt inhaerentiam.
Tum quia nulla est necessitas, nullumque fun-
damentum ab alio, quàm ab ipsa substantia, præ-
cisè, desumendi independentiam ab alio su-
stentante.

EXPLICANT 2. Aliqui per incommunica-
bilitatem, quod scilicet effectus formalis secunda-
rius substantiae, sit reddere naturam incommu-
nicabilem alteri ut supposito. Est explicatio
Suar. utriusque. *Sed*

NON SATISFACIT 1. Quia persona Patris
in Divinis, est vera persona, & tamen non red-
dit naturam ulterius incommunicabilem. Ne-
que valet si dicas cum recitat. Suar. quod subsi-
stentia solum impediatur, ne ipsa ab alia subsisten-
tia terminetur, & mediante illa non terminetur
natura, non inquam valet, quia immerito dice-
retur naturam incommunicabilem reddi, sed
potius debuisse dici, ipsam Personam reddi, vel
potius esse incommunicabilem. Sic v.g. albedo
denigrari non potest, immerito tamen dicitur,
ab illa reddi in denigrabilem parietem. Impe-
neetrabilitas item, est effectus quantitatis, si ta-
men stante quantitate, aliunde æquè bene pe-
netrari posset, immerito diceretur, impenetra-
bile, à quantitate, reddi corpus, quamvis ipsa
impenetrabilitas non possit penetrari; sic & in
praesenti, si substantia stante conjunctione cum
substantia, est communicabilis, licet ipsa subsi-
stentia non communicetur, non debet dici,
quod ab illa substantia, reddatur incommuni-
cabilis natura divina. Et certe id, quod dicitur
mediate substantia non posse communicari
naturam, vel habere hunc sensum, quod dum est
conjuncta cum una substantia, non possit con-
jungi cum alia, & hoc falsum est, quia de facto
natura divina pluribus subsistentis terminatur,
vel dicta propositio habet hunc sensum, quia
ipsa substantia terminari non potest, & hoc
non valet ad intentum, quia quaerimus de effe-
ctu secundo, communicato ipsi naturæ.

NON SATISFACIT 2. In principiis Suar.
quia ipse admittit substantiam absolutam in
divinis, quæ non reddit naturam divinam ulte-
rius incommunicabilem, ergo apparet, non esse
hunc effectum substantiae ut sic.

NON SATISFACIT 3. Quia incommunica-
bilitate datur prior conceptus, qui tamen non
importat effectum formalem primum, ergo
apparet illam incommunicabilitatem esse non
secundarium, sed alium formalem effectum.

EXPLICATUR itaque aliter effectus formalis
substantiae, dicoque esse habere negationem
partis, seu dicere negationem essendi in alio
tanquam in toto, quod illustratur tali discursu.
Nominè effectus secundarii non intelligitur
quidquam aliud in formis metaphysicis, nisi id

quod cum fundamento in re intelligi potest,
tanquam emanans, & consequens rem, jam in
suo esse constitutam; qui effectus secundarii in-
terdum nomine attributorum, interdum nomi-
ne effectuum veniunt, vocanturque attributa,
quia ad ipsum principale, tanquam fontem, ra-
dicem, & originem attribuuntur. Vocantur
passiones, quia illas subiectat adeoque patitur in
se illud esse. Vocantur denique effectus, quia
ab ipso esse, tanquam à causa Metaphysica pro-
fluunt. Porro inter ipsos effectus secundarios,
alii sunt, ut ita dicam primò secundarii, alii se-
cundò secundarii, primò secundarii effectus
sunt, qui censentur profluere ab aliquo esse,
illique advenire, quamvis respectu aliarum for-
malitatum advenientium præsupponantur, ad-
eoque habent rationem priorum. Sic v.g. ad-
mirativitas, est secundarius effectus rationalita-
tis, prior tamen & præsuppositus ante risibili-
tatem, prius enim est mirari postea ridere, & in-
ter attributa entis secundariosque ejus conce-
ptus, prior est ratio veri, quàm ratio boni. Jam
verò inter effectus secundarios, illa formalitas
est primò secundaria, quæ est negatio oppositi
esse, ei, quod ipsum illud esse, importat effectus
primarius. Sic v.g. primò importatur rationali-
tas ab homine, negatio autem irrationalitatis,
est quid secundarium, tanquam negatio opposi-
ti rationalitati, primò importata, quæ negatio,
est negatio irrationalitatis. Rursus illud est ef-
fectus primò secundarius, qui non est quidem
primus, non tamen ex reliquis, habet aliquem
priorem se. Ex quibus regulis concluditur ef-
fectum primò secundarium substantiae esse ne-
gationem partis: nam imprimis, non est qui-
dem hic effectus formalis primarius, quia nega-
tivismus semper sunt priora positiva in entibus
positivis, qualis est substantia, est tamen ef-
fectus primò secundarius, quia nullus alius, illo
prior est. Deinde nihil est aliud negatio partis,
quàm negatio non totius, quæ tamen negatio
non totius, seu negatio partis, est negatio oppo-
siti illi esse, quod importat substantia, & cum
esse, quod importat substantia, sit esse totius,
negatio non totius, seu negatio partis erit ne-
gatio opposita illi esse, quod dicit substantia.
Si autem est negatio partis, est negatio opposi-
ta illi esse, quod importat substantia, hoc ipso
est primò secundarius conceptus illius. Nec
tantum habet substantia ipsa in se, ut non ha-
beat rationem partis, sed etiam, ut ipsa natura
unita illi substantiae, non habeat rationem par-
tis, hinc natura divina nec in Patre, nec in Filio,
nec in Spiritu S. habet rationem partis. Ad
quod postea consequitur, ut non communice-
tur alteri, supple simul cum substantia, tam in
creatis, in quibus non datur distinctio virtualis
inter communicabile & non communicabile
intra eandem entitatem physicam, quàm
in increatis.